

החברותא

החברותא בשאנן פנימי להגרים גליון מס 285 בס"ד ערש"ק פר' רא"ה (ספרי) כ"ג מנחם-אב תשס"ז

פנינים יקרים

ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה (י"א, כ"ו)... אין הרצון להיות הקללות, ורק שעי"ז ישוב האדם ועושה מזה ג"כ ברכה. וכן איתא בזה"ק שישורין לאדם שמקבלן באהבה ושב להשי"ת בחושבו כי ה' עשה עמו חסד בזה שעי"ז יתעורר לשוב עי"ז עושה אותם יסורין של אהבה וז"ש נותן לפניכם ברכה וקללה שגם הקללה ביד האדם לעשותה ברכה. (שפת אמת)

ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וגו' (י"א, כ"ו) יש לרמוז בחיבת היום, דהנה כאשר יש לו לאדם איוה בשורה והתעוררות בעבודת השי"ת, לא ידחה למחר אלא יראה להתחיל היום ובכל יום יהיו בעיניך כחדשים. (הרה"ק מלעילוב שליט"א)

את הברכה אשר תשמעו (י"א, כ"ו) השמיעה היא כלי המחזיק ברכה כראיתא חרשו נותן לו דמי כולו א"כ השמיעה היא שלמות האדם וז"ש הכתוב את הברכה מה היא אשר תשמעו. (שפת אמת)

את הברכה אשר תשמעו (י"א, כ"ו) ר"ל זה ברכה לאדם אשר תשמעו אל וכו' כלומר שתשמעו ותעיינו תמיד אף בעשותכם מצוותיו יתב"ש אם אין אתם מחסרים בהם. והקללה אם לא תשמעו ר"ל אם לא תשגיחו על עצמכם. לכן צריך האדם להסתכל תמיד ולהשגיח על עצמו בכל עת שזה יהיה ברכה לו ולורעו עד עולם. (נעם אלימלך)

לשכנו תדרשו ובאת שמה (י"ב, ה) אם תדרשו תשאפו להתקרב למשכן ה' בעז"ה ובאת שמה שכן הבא לטהר מסייעין אותו. (תורת משה)

ואכלתם שם לפני ה' אלקיכם - ושמחת לפני ה' אלוךך בכל משלח ירך (י"ב, ו' - י"ח) אפשר לומר ואכלתם שם לפני ה' אלוךך, אמנם תדע שלא באכילה זו עיקר השמחה רק ושמחת לפני ה' אלוךך בכל משלח ירך שאתה שולח לאבינו עמך ולתלמידי חכמים. (כלי חמדה)

ואת כל שללה תקבץ אל תוך רחבה ושרפת באש (י"ג, י"ז) למה צריכים לשרוף באש את רכושם וממונם? אמנם סימן הוא זה לאנשים העסוקים בכל עת להגדיל את רווחי הממון ע"כ ניטמטם לבם עד כדי אפשרות להדיחם לעבוד עבודה זרה על כן ראוי שרכושם יישרף באש. (אבני אול)

וכי ירבה ממך הדרך כי לא תוכל שאתו וגו' - ונתת בכסף וצרת הכסף בדרך וגו' (י"ד, כ"ד-כ"ה) דהיינו שלפעמים אדם מתעורר בתשובה אבל נפשו מרה לו מאד כי ירמה בעיניו שהוא מרוחק מאד מהשי"ת וכבר עליו התשובה - העצה היעוצה עכ"פ לקבל על עצמו התשובה ולהיות נכסף ומשתוקק מתי יזכה לשוב כראוי. וז"ש ונתת בכסף לשון תאוה כמו נכסוף נכספתי שיהי' לך עכ"פ חשק לתשובה וצרת הכסף בדרך עד אשר תזכה לבהירות ואז והלכת אל המקום אשר יבחר ה'.

נתון תתן לו ולא ידע לבבך בתתך לו כי בגלל הדבר הזה יברכך ה' וגו' (ט"ז, י) משל למהד"ד לאחד שנסע דרך שדרה בעגלה מלאה גרגירי חיטה ולפתע נתפזרו החיטה על פני שדותיו ונאבדו ממנו. אך כעבור זמן מצא שהחיטים הללו הצמיחו פי כמה. כן הוא במי שמפור מעותיו לצדקה דהברכה אשר ברכו ה' בכפל כפליים היא רק מחמת הצדקה שנתן, וזהו נתון תתן לו הצדקה, ולא ידע לבבך בתתך לו הצדקה כי דייקא בגלל הדבר הזה יברכך ה' אלוךך בכל מעשיך ובכל משלח ירך. (ברכת משה)

כי בגלל הדבר הזה יברכך ה' אלוךך בכל מעשיך ובכל משלח ירך (ט"ז, י) כשתעשה משא ומתן או כל דבר אשר תעשה, תראה אשר כל מחשבותיך יהיה תמיד קשור בהשי"ת שלא תסיח דעתך ממנו יתב', כלומר הפעולה תהיה נעשית רק בדרך אבל המח והכח שלך יהיה תמיד בהתקשרות בורא או יתן לך השי"ת ברכה והצלחה וכל טוב. (אמרות משה - קאברין)

שופמים ושומרים תתן לך בכל שעריך אשר ה' אלוךך נותן לך (ט"ז, יח). פירוש תתן עליך שופמים כאלה, אשר יתנו לך את ה' אלוךך שישפיעו בך בתוך לבבך כי ה' הוא אלוךך... (אמרות משה - קאברין)

שיחת הרא"ש ז"ע"א פרשת נשא (תשל"ב) (לפנית באקר). נכתב ע"י הר"פ כפ' הבית.

משכני אחריו נרוצה - נגילה ונשמחה בו

יתברך, אינם ממלאים את מטרת הבריאה כמו מלוי המטרה שבני אדם ממלאים כאשר לוקחים את ה"ברען" - (התלהבות) של התאוות והגניבות אל דבקות בורא. מפני שהמלאכים אפילו שהם מגיעים גבוה על גבוה עד לכסא הכבוד, לא נחשבת הגעתם לדבר של ממש כי עושים זאת מתוך מציאותם הטבעי הנקראים "מלאך".

מכיוון שהמלאכים אינם בעלי בחירה אינם יכולים לעלות למעלה מהשגתם כפי שנבראו, אבל האדם מאחר וטבעיותו מורכבת ומעורבת בכח הבחירה יכול לעלות מעלה אחר מעלה עד הגיעו לדבקות בורא בדרגה הנעלה ביותר בדומה למציאות הוי"מ ממש. הכח שיש לאדם בו דוקא מתוך טבעיותו ותכונותיו כאשר חי עם המציאות שלו ומכיר במשיכתו אחר הגניבה אחר הניאוף וכד'. ומתוך מציאות זו זועק אל הרבש"ע ואומר: רבש"ע משכני מהטינופת שלי כדי שאחריך נרוצה. כלומר שממנו ניקח לעבוד את ה'. אז מתעלה האדם מעלה אחר מעלה עד אשר הביאנו המלך חדריו להיות דבוק בו יתב"ש ואז לא נותר לי אלא נגילה ונשמחה בך יתב"ש כלומר בהתגלות שמו יתברך על האדם שהוא ס"ה קרוץ מחומר ולית ליה מגרמי כלום.

אולם האדם צריך תמיד לזכור את מציאותו החומרי בזה שהוא נמשך לגניבות תאוות וכו' וזה שיש לו המציאות של אחריך נרוצה אינו מכח עצמו כלל וכלל אלא שהכל מציאות בורא על כל פרט ופרט, כי ברגע שהאדם מעלה על דעתו שיש לו חלק דק מן הדק עד אין נבדק - מאותה מציאות של "אחריך נרוצה" וכו' הוא מיד נופל לתוך המציאות שלו כי שם מקומו הטבעי. וכאשר נופל לתוך מציאות האנושי הוא נופל במצב יותר שפל ממה שהיה קודם כי בתחילת דרכו נמשך לתאוה ולנאוף וכו' אך לא היה כל כך שקוע בגאווה ואחר שעבר השלב של "אחריך נרוצה" נוספה לו תחושת גאווה ויכולת רוחנית

הרא"ש ז"ע"א נשאל: אם לא תופעל על האדם סיבה חיצונית לא תעשה שום פעולה. והסיבות שיעשה איזה פעולה, הם הכאבים והלחצים, נמצא שהאדם מוכרח בכל עת להיות מולחץ וכאוב, האם אין דרך אחרת?

פתח ואמר: תפקיד האדם להגיע לדבקות הבורא יתברך שמו מתוך מציאותו האנושי בבחינת "ומבשרי אחזה אלוך" (איוב יט) כלומר מתוך ההתבוננות וההכרה במציאות הבשר שלי ממנו אחזה אלוך. לא נדרש מהאדם להיות דבוק בהשי"ת ממצבים ותחושות שאינם נתפסים בתפיסה הבשרית-האנושית שלו. על כעין זה אמר שלמה המלך ע"ה (תחילת שיר השירים): משכני אחריך נרוצה הביאנו המלך חדריו נגילה ונשמחה בך. כוונת שלמה המלך להדריך את האדם איך להפוך את התכונות לדבקות בורא יתב"ש. באמרו משכני אחריך נרוצה. האדם אומר לרבש"ע, אני חי עם התכונות שלי רודף אחרי התאוות שלי אחרי הכעס שלי אחרי הגניבות שלי וכו', בקשתי משכני אחריך נרוצה. אותה התלהבות שיש לי ברדיפתי אחרי התאוות וכו' שתעביר אותם שאחריך נרוצה. דהיינו כאשר אני נמצא ברדיפה אחר התאוות או שאני נמצא במצב של רדיפה אחר גניבה כל שהיא, אותה ההרגשה נעביר לרדיפה אחר דביקות הבורא לעשות רצון אבינו שבשמים. אז הביאנו המלך חדריו ובחסדי השי"ת נגילה ונשמחה בדבקותנו בהשי"ת כי כל המשיכה אחר התאוות והגניבות הוא כדי שיהיה לי במה לרוץ אחר השי"ת.

כל מטרת הבריאה היא הדבקות אל השי"ת מתוך המציאות האנושי בזה שלוקח את אותם הכוחות שמושך את האדם אל החומריות ממנו נקח לעבוד את ה' לרוץ אחרי ה' ולהיות דבוק בו. אותם המלאכים שרפים חיות ואופני הקודש המתרוצצים ממקום למקום ומהללים את שמו

בו דבכ"ז יש לכת התורה ערך עצום כדברי חז"ל ות"ת כנגד כולם.

והנה בעצם לכל אחד קשה לעסוק במלוי מטרת הבריאה להיות דבוק אל השי"ת מתוך המציאות האנושי כי מצד אחד כל אדם צריך דחיפה חומרית להיות שואף למלאות אחר מטרתו בבריאה וכדי שיהי' לו דחיפה צריך סיפוק ותחושות נעימות. ואם מסובב בתחושות נעימות וסיפוק למה יהיה מוכן להעבירם לדבקות בורא בזה שלוקח את המשכני ומעבירם אל אחריו נרוצה. למה שלא ירצה להמשיך ולהשתעשע באותו סיפוק שהקב"ה חנן אותו בטבע. ובמיוחד כאשר מתאפשר לו להוסיף במלים הקשורים לס"ד ולומר רבש"ע האט מיר גיאלפין (ה' עזר לי) אשר עיי"כ ישאר בשאפתנות חומרית ויוסיף לעצמו תחושה שהוא צדיק... במצב כזה קשה מאד לדרוש מהאדם להעביר את כל הסיפוק אל הרבש"ע ולהיות בטל בתכלית הביטול בלתי לה' לבדו ממש.

כדי שבכ"ז יהיה ביכולת האדם להעביר את הספוק אל אחריו נרוצה, הכניס הקב"ה בבריאה מושג של סבל ומצוקה. הסבל מדלדל את כח הסיפוק והחיבור החומרי ומאפשר לו לפנות אל הרבש"ע בתפלה בהכנעה ובדברי רצון וכדי עד שבמשך הזמן מתפתח אצלו היכולת להכיר במציאותו החומרי האמיתי ולהעביר את הספוק אל משכני - אחריו נרוצה. נמצא שהסבל לא ניתן לאדם כגורם בפני עצמו אלא כאמצעי אשר דרכו מתאפשר להכשיר את מציאות להיות דבוק במציאות ה'.

והנה מי שחי בבטול ומגיע להביאני המלך חדריו נגילה ונשמחה בד' יכול להיות דבוק ברבש"ע בלי כל צורך לעבור תחושת סבל. כי מי שעדיין תפוס במשכני זקוק לסבל כדי להגיע לאחריו נרוצה. אבל מי שביטל את תחושותיו והשגותיו בהכרה שלית לי מגרמי כלום והכל מציאות הבורא יתברך שמו והוא מגיע להביאני המלך חדריו ואז נגילה ונשמחה בד' - כלומר שכל הסיפוק שלו הוא בעצם הבטול ודבקות בורא

להיות במדה מסוימת למעלה ממדרגת המלאכים. לכן כאשר נופל נתפס בתאוה של גאווה. והתוצאות עגומות ביותר כי יתכן וידחה לגמרי מפני שאין אני והוא יכולים לדור במקום אחד (וערובין טו).

חובת האדם ליכור תמיד ולא לשכוח את מציאותו החומרי ולקיים "וחטאתי נגדי תמיד" (תהלים נא) בכל עת. ואז ההתעלות שיש "באחריו" נרוצה" נעשית כאילו מאלוה בכה רחמי שמים המרובים. נמצא שהכרת המציאות האנושי והתגלות המציאות האלקי באים כאחד ממש כפי הכרת המציאות האנושי כך התגלות המציאות האלקי.

תלמידי חכמים העוסקים בתורה בכל עת מתקשים לקיים את ה"משכני אחריו נרוצה", כי מי שמכיר במציאותו החומרי שהוא גנב או שהוא נואף ברור אצלו הצורך לעשות את המעבר ממשכני אחר התאוות למשכני אחרי השי"ת. אבל מי שיש לו תענוג בעסק התורה יקשה מאד לזהות את הצד החומרי שיש לו בלמוד התורה שהם האינטרסים ליזכות בכתרה של תורה שיאמרו עליו שהוא תלמיד חכם ושמכניס לו מקום נכבד בגן עדן ולחשוב שאולי הגיע גם לדרגה של עוסק בתורה לשמה וממילא מובטח להיות במחיצתו של הקב"ה - בחדרי חדרים סמוך לכסא הכבוד ממש. וא"כ מי דומה לו שזכה לכתרה של תורה בצורה כה נהדרת ומלהיבה וכו' וכו'. את כל ההשגות והתחושות צריך הבן תורה לדחות ולהיות מוכן לראות את עצמו בדומה לגנב ולנואף אם לא יותר מזה, מחמת הרגישות המיוחדת שיש ללומדי תורה העלולים להמשך לגאות יתר דוקא מזה שהם לומדי תורה, לכן ברור שדרישה זו קשה מאד, אמנם מאידך כאשר הבן תורה מכיר מציאותו החומרי ומכיר בחשש של הרדיפה אחר הסיפוק האישי וכאשר הוא זה שזוועק לרבש"ע אחריו נרוצה בודאי שבנקל יזכה לעלות מעלה אחר מעלה ולהגיע לידי קיום המשך דברי שלמה המלך ע"ה הביאני המלך חדריו נגילה ונשמחה

המשך מעמ' קודם

צריכים לסבול עוד?!

והנה לא יעלה על הדעת שהכוונה כאן לגרום לאדם שיהיה לו סבל יותר ממה שיש לאחרים. האמת הוא שהסבל הוא מתנת ה' לכולם כאחד אלא שבחברותא מלמדים איך לנצל את הסבל בכוון המועיל. הרא"ש זיע"א הדגיש: החסרון הוא שמאשימים אותי כאלו אני הגורם לסבל שיש לחברים, דבר זה צריכים לעקור מן השורש, אדרבה בחברותא מלמדים איך לנצל את הסבל למטרה אשר למענה הקב"ה מוריד אותה לעולם וככל שנלמד יותר מהסבל כך הצורך לסבול יתמעט בהתאם, ובמיוחד לאותם שהביאו את עצמם להיות בטלים אל השי"ת. הלא המה נמצאים תמיד בסיפוק הרוחני של נגילה ונשמחה בך. והמה לא מצטערים כלל, כמו ר"ע שקבל בשמחה את כל הענויים שסבל.

כמו שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים קל"א) כגמול עלי אמו כגמול עלי נפשי. כתינוק הנמצא בחיק אמו שיש לו ספוק מעצם זה שנמצא בחיק האמא (בלי שום מעורבות של סיפוק המלווה בתחושה עצמית). וזהו נגילה ונשמחה בך. בך ממש בלי שום מעורבות של ה-מה אנוש כי תזכרנו (שם ח). לאור הדברים האמורים אנו רואים שהסבל והסיפוק למרות שהם נראים מנוגדים זה לזה בכ"ז בפועל המה מחוברים ממש. הסבל הוא זה שנותן כח להיות בדבקות בורא ולהנות מזיו השכינה. על זה אמר דוד המלך ע"ה (שם ק"ט) טוב לי כי עוניתי למען אלמד חקיד. אמנם לא נקבע מה מדת הסבל (ע"י ערכין טז בנדון) דהרי כל מטרת הסבל הוא כדי שלא יהיה האדם מחובר למציאותו החומרי יתר על המדה וכאשר משיגים את המטרה [להיות דבוק בהשי"ת מתוך הכרת המציאות החומרי]. בשביל מה

שהשמחה במעונם

הר"ר צבי עמית ומשפ' להולדת הבת

הר"ר יעקב עמית ומשפ' להולדת הנכדה

משפ' כהן להולדת הנכדה

הר"ר מנחם יהושע רובינפלד ומשפ' לנשואי הנכדה ולאירוס' הנכד

הר"ר ישעי' רובינפלד ומשפ' לאירוס' הבן

הר"ר יונה מילר ומשפ' לנשואי הבת

הר"ר יוסף חזן ומשפ' לנשואי הבן

הר"ר ישראל מאיר סגל ומשפ' לאירוס' הבן

הר"ר גדליה סגל ומשפ' לאירוס' הנכד

הבה"ח משה סגל לאירוסיו

ח"ל ע"י

מערכת החברותא
רח' שני 3

02 - 5829688 ☎

02 - 5325477 :פקס

ת.ד. 5080

ירושלים 91050

כוס תנחומים

האברך חיקר הר"ר שמעון פרידמן הי"ו ולמשפ' החשובה

על פטירת אשתו בקציו"ש מרת שפרה גיטל בת ר' אברהם יהושע שילחמ"א

ת. נ. צ. ב. ח.

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע

